Multext-East corpus: Nineteen Eighty-Four, Slovene (SAMPLE ONLY)

Uses ISO Latin-2 encoding!
Jump straight to text

Header

Edition:
Release for Multext-East Milestone IM3
Words:
6557
Availiability:
Currently available for internal use by the Multext-East project only
Title:
The European Corpus Initiative Multilingual Corpus 1: 1984 by George Orwell (Slovene)
Availiability:
Available for research purposes upon receipt of signed agreement
Title:
Orwell's 1984: electronic edition
Edition:
Public Domain TEI edition prepared at the Oxford Text Archive
Availiability:
Freely available for non-commercial use provided that this header is included in its entirety with any copy distributed
Title:
1984 (George Orwell) Mladinska knjiga, Ljubljana
Project:
MULTEXT-East: Multilingual Text Tools and Corpora for Central and Eastern European Languages. EU Copernicus Project COP106
Body tag usage:

- body = 1
- date = 5
- div = 2
- head = 2
- hi = 8
- name = 69
- note = 1
- p = 39
- ptr = 1
- q = 21
- quote = 3
- text = 1

Corpus Text

Text ID: LANG: `sl`
Body ID: `sl1984` LANG: `sl`

Prvi del

I

Bil je jasen, mrzel aprilski dan in ure so bile trinajst. **Winston Smith** je imel brado zakopano v prsi, da bi u¹el strupenemu vetru, ko je stopil skozi steklena vrata bloka Zmaga, vendar ne dovolj hitro, da ne bi vrtinec pe¹èenega prahu vstopil skupaj z njim.

Ve¾a je smrdela po kuhanem zelju in starih, cunjastih predpra¾nikih. Na eni strani je bil na steno pribit barven, za notranjo opremo prevelik plakat. Prikazoval je preprosto ogromen, veè kot meter velik obraz: obraz mo¹kega pri petin¹tiridesetih, s ko¹atimi èrnimi brki in z ostro zaèrtanimi, èednimi potezami. **Winston** se je napotil proti stopnicam. Ni bilo vredno preskusiti dvigala. ©e v najbolj¹ih èasih je redko delovalo, zdaj pa so elektrièni tok v dnevnih urah odklapljali. To je sodilo k ekonomski kampanji v pripravah za Teden sovra¹tva. Stanovanje je bilo v sedmem nadstropju in **Winston**, ki je imel devetintrideset let in krèni tvor nad desnim gle¾njem, je stopal poèasi in spotoma veèkrat poèival. V vsakem nadstropju je nasproti ja¹ka za dvigalo strmel s stene plakat z velikanskim obrazom. Bila je to ena tistih podob, ki so izdelane tako, da ti oèi sledijo, medtem ko se premika¹. *Veliki Brat te opazuje* , se je glasil napis pod njim.

V stanovanju je soèen glas bral seznam ¹tevilk, ki so bile v nekak¹ni zvezi s proizvodnjo surovega ¾eleza. Glas je prihajal s pravokotne kovinske plo¹èe, podobne potemnelemu ogledalu, ki je bila del povr¹ja desne stene. **Winston** je zasukal gumb in glas se je malo zni¾al, vendar so bile besede ¹e vedno razumljive. Napravo (imenovala se je telekran) je bilo moè uti¹ati, vendar je nisi mogel popolnoma izkljuèiti. Od¹el je proti oknu: drobna, krhka postava, katere mr¹avost je ¹e poudarjal modri kombinezon, ki je bil uniforma Partije. Njegovi lasje so bili zelo svetli, obraz po naravi rdeè, ko¾a pa raskava od grobega mila, topih britvic in mrzle zime, ki je ravnokar minila.

Svet zunaj je bil videti mrzel ¹e skozi zaprto okno. Spodaj na ulici so vrtinci vetra sukali prah in kose papirja in èeprav je sijalo sonce in je bilo nebo ¾ivo modro, se je zdelo, da ni barve nikjer drugje kot na plakatih, ki so bili prilepljeni vsepovsod. Obraz s èrnimi brki je visel z vsakega dominantnega mesta. Eden je visel na proèelju hi¹e takoj nasproti. *Veliki Brat te opazuje* , je govoril napis, medtem ko so temne oèi zrle naravnost v Winstonove. Spodaj, v vi¹ini ceste, je neki drug plakat, strgan na enem vogalu, sunkovito plapolal v vetru, zapored odkrivajoè in zakrivajoè eno samo besedo **ANGSOC**. Daleè zadaj je zdrsnil med strehe helikopter, za hip obvisel v zraku kakor kaèji pastir in se v loku znova pognal dalje. To je bila Policijska patrola, ki je vohljala po oknih. Patrole seveda niso bile va¾ne. Edinole Miselna policija je bila va¾na.

Za Winstonovim hrbtom je telekran ¹e vedno èenèal o surovem ¾elezu in o tem, kako so prekoraèili Deveto triletko. Telekran je sprejemal in oddajal obenem. Vsak ¹um, glasnej¹i od zelo tihega ¹epeta, ki ga je povzroèil **Winston**, je telekran tudi sprejemal; ¹e veè, dokler se je mudil na vidnem polju, ki ga je obvladovala kovinska plo¹èa, ga je bilo mogoèe videti in sli¹ati. Seveda ni bilo mogoèe vedeti, ali te v danem trenutku opazujejo. O tem, kako pogosto in po kak¹nem sistemu se policija vkljuèuje v ta ali oni oddajnik, si lahko samo ugibal. Mogoèe je bilo celo, da vsakogar ves èas opazujejo; bodi tako ali drugaèe, prikljuèili so se lahko na tvoj oddajnik, kadarkoli so hoteli. ®iveti si moral -- in si ¾ivel, iz navade, ki se je spremenila v nagon -- v domnevi, da prislu¹kujejo vsakemu ¹umu, ki ga naredi¹, in opazujejo -- razen v temi -- vsak tvoj gib.

Winston je obraèal telekranu hrbet. Varneje je bilo tako, èeprav je bil, kot je dobro vedel, tudi hrbet lahko izdajalski. Kilometer stran se je dvigalo kvi¹ku Ministrstvo resnice, njegovo delovno mesto, velikansko in belo nad sajasto pokrajino. To, je pomislil z nekak¹nim nedoloènim odporom, to je **London**, glavno mesto Airstripa Ena, po gostoti prebivalstva tretje province v **Oceaniji**. Posku¹al se je domisliti otro¹kega spomina, ki bi mu povedal, ali je bil **London** vedno prav tak¹en. So ¾e od nekdaj stale te vrste trohneèih hi¹ iz devetnajstega stoletja, katerih stene so podprte z lesenimi bruni, okna zadelana z lepenko in strehe z valovito ploèevino, varovalne mre¾e pa visijo na vse strani? Pa bombardirana podroèja, kjer se je prah od ometa vrtinèil v zraku in se je bohotil vrbovec po kupih gramoza; pa kraji, kjer so bombe razdejale veèja podroèja, na katerih so zrasle umazane kolonije lesenih, kurnikom podobnih kolib? Zaman, ni se mogel spomniti: niè ni ostalo od njegovega otro¹tva, razen vrste ¾ivo osvetljenih podob, ki so se pojavljale brez ozadja in so bile veèinoma nerazumljive.

Ministrstvo resnice -- **Minires** v **Novoreku*** -- se je osupljivo loèilo od kateregakoli predmeta. Bilo je velikanska piramidasta zgradba iz ble¹èeèe belega betona, ki je v terasah kipela kvi¹ku, tristo metrov visoko v zrak. S kraja, kjer je stal **Winston**, se je ravno ¹e dalo prebrati tri partijske parole, ki so se v lepih èrkah odra¾ale z belega proèelja: *VOJNA JE MIR SVOBODA JE SU®ENJSTVO NEVEDNOST JE MOÈ*

---

* **Novorek** je bil uradni jezik **Oceanije**. Razlago strukture in etimologije glej v Dodatku.

Ministrstvo resnice je obsegalo, kot so govorili, tri tisoè prostorov nad zemljo in ustrezno ¹tevilo pod njo. Po **Londonu** so bila posejana samo ¹e tri poslopja podobne oblike in velikosti. Tako popolnoma so obvladovala vso okoli¹ko arhitekturo, da je bilo s strehe bloka Zmage moè videti vse tri hkrati. To so bili sede¾i ¹tirih ministrstev, iz katerih je sestajal ves vladni aparat: Ministrstvo resnice, ki se je ukvarjalo z novicami, zabavo, prosveto in umetnostjo; Ministrstvo miru, ki se je ukvarjalo z vojno; Ministrstvo ljubezni, ki je vzdr¾evalo red in postavo; in Ministrstvo obilja, ki je bilo odgovorno za gospodarske zadeve. Njihova imena v novoreku: **Minires**, **Minimir**, **Miniljub** in **Miniob**.

Ministrstvo ljubezni je bilo zares grozljivo. Oken na njem sploh ni bilo. **Winston** ni bil ¹e nikoli v Ministrstvu ljubezni, pa tudi v njegovi sose¹èini v premeru pol kilometra okrog njega ne. Tja si lahko pri¹el samo po uradnih opravkih, pa ¹e takrat je bilo treba prodreti skozi blodnjak ovir iz bodeèe ¾ice, jeklenih vrat in skritih strojniènih gnezd. Celo po ulicah, ki so vodile k zunanjim pregradam, so se klatili èrno uniformirani stra¾niki z obrazi goril, oboro¾eni s pendreki.

Winston se je sunkoma obrnil. Na obraz si je nadel izraz spokojnega optimizma, ki ga je bilo priporoèljivo nositi, kadar si bil obrnjen proti telekranu. Od¹el je èez sobo v majhno kuhinjo. Ko je tako ob tej uri od¹el iz Ministrstva, je ¾rtvoval svoje kosilo v kantini in zavedal se je, da v kuhinji ni nikakr¹ne hrane, razen kosa èrnega kruha, ki pa ga je bilo treba prihraniti za jutri¹nji zajtrk. S police je vzel steklenico brezbarvne tekoèine s preprosto belo etiketo, oznaèeno z GIN ZMAGA. Imela je priskuten, oljnat vonj, podobno kot kitajsko ri¾evo ¾ganje. **Winston** si je je nalil skoraj za èajno skodelico, se pripravil na udarec in jo zvrnil kot zdravilo.

Njegov obraz je v trenutku ¹krlatno pordel in solze so mu pritekle iz oèi. Stvar je bila podobna solitrni kislini, ¹e veè, ko si jo pogoltnil, si imel obèutek, da so te z gumijevko udarili po temenu. Vendar pa se je ogenj v njegovem trebuhu naslednji hip polegel in svet je bil videti prijaznej¹i. Vzel si je cigareto iz pomeèkanega zavojèka z napisom CIGARETE ZMAGA in jo neprevidno podr¾al pokonci, tako da se je tobak posul po tleh. Pri naslednji je imel veè uspeha. Vrnil se je v dnevno sobo in sedel za malo mizo, ki je stala levo od telekrana. Iz predala je vzel peresnik, steklenièko èrnila in debel, prazen zvezek kvadratnega formata, z rdeèim hrbtom in trdimi platnicami.

Iz neznanega razloga je bil telekran v dnevni sobi na neobièajnem mestu. Namesto da bi bil, kot ponavadi, na zadnji steni, od koder bi bil obvladoval vso sobo, je bil na dalj¹i steni nasproti okna. Poleg njega je bila plitva ni¹a, kjer je zdaj sedel **Winston**, in ki je bila, ko so stanovanje gradili, verjetno namenjena za knji¾ne police. Èe je **Winston** sedel v ni¹i in se moèno naslanjal nazaj, je lahko ostal vsaj vizualno izven obmoèja telekrana. Seveda ga je bilo moè sli¹ati, a vse dokler je vztrajal v svojem sedanjem polo¾aju, ga ni bilo moè videti. Deloma ga je ravno nenavadni tloris sobe napeljal na to, kar se je zdaj pripravljal storiti.

Toda k temu ga je bil napeljal tudi zvezek, ki ga je pravkar vzel iz predala. Bil je to posebno lep zvezek. Njegov gladki papir smetanove barve, malo porumenel od starosti, je bil tiste vrste, ki ga ¾e najmanj ¹tirideset let niso izdelovali. Vendar je lahko domneval, da je zvezek ¹e veliko starej¹i. Videl ga je bil le¾ati v izlo¾bi umazane majhne starinarne v neki zloglasni mestni èetrti (katera èetrt je to pravzaprav bila, se zdaj ni spominjal) in takoj ga je prevzela nepremagljiva ¾elja, da bi ga imel. Èlani Partije obièajno niso hodili v navadne trgovine (ki se ukvarjajo s svobodnim trgom, kot so to imenovali), toda tega pravila se niso strogo dr¾ali, saj so bili tam ljudem na voljo razni predmeti, kot vezalke in britvice, ki jih po drugi poti ni bilo mogoèe dobiti. Na hitro je poblisnil po ulici gor in dol, smuknil noter in za dva dolarja in pol kupil zvezek. Tisti èas se ¹e ni zavedal, da si ga ¾eli za neki poseben namen. Z obèutkom krivde ga je v aktovki odnesel domov. ®e to, da ga je imel, èeprav ni bilo v njem niè napisano, ga je kompromitiralo.

Ravnokar se je pripravljal na to, da bi zaèel dnevnik. To ni bilo protizakonito (niè ni bilo protizakonito, saj ni bilo nobenih zakonov veè), toda èe bi ga zasaèili, bi bil gotovo kaznovan s smrtjo ali vsaj s petindvajsetimi leti tabori¹èa za prisilno delo. **Winston** je pritrdil pero na dr¾alo in posesal usedlino z njega. Pero je bilo zastarela priprava, ki so jo celo za podpise le redkokdaj rabili, a on si ga je priskrbel, preprosto zato, ker je èutil, da lepi rumenkasti papir zaslu¾i, da nanj pi¹e¹ s pravim peresom, ne pa èeèka¹ s tintnim svinènikom. Pravzaprav ni bil vajen pisanja na roko. Razen èisto kratkih opomb je bilo v navadi vse narekovati v narekovalnik, kar pa je bilo v tem primeru seveda nemogoèe. Pomoèil je pero v èrnilo in nato za hip omahoval. Srh ga je spreletel. Zaznamovati papir je bilo dejanje, ki je pomenilo odloèitev. Z drobnimi, okornimi èrkami je zapisal:

4. april 1984

Naslonil se je nazaj. Obèutek popolne nemoèi ga je zajel. Nobene gotovosti ni bilo, da je to res leto **1984**. Moralo je biti pribli¾no tako, kajti bil je popolnoma preprièan, da mu je devetintrideset let, in zdelo se mu je, da je bil rojen leta **1944** ali **1945**. A dandanes ni bilo mogoèe natanèno doloèiti nobenega datuma v okviru enega ali dveh let.

Za koga, mu je nenadoma pri¹lo na misel, pa pi¹e ta dnevnik? Za prihodnost, za nerojene? Njegove misli so za trenutek obstale pri dvomljivem datumu na papirju, potem pa zadele ob besedo iz **Novoreka** -- dvomi¹ljenje. Prvikrat je doumel pomembnost svojega podviga. Kako je mogoèe komunicirati s prihodnostjo? ®e zaradi njene narave je to nemogoèe. Prihodnost bo ali podobna sedanjosti, in v tem primeru ga ne bo poslu¹ala, ali pa bo drugaèna od nje in bo torej njegova poslanica brez pomena.

Nekaj èasa je sedel, neumno strmeè v papir. Telekran je zdaj pre¹el na rezko voja¹ko glasbo. Èudno je bilo, da mu je ne samo zmanjkalo moèi, da bi se izrazil, temveè je celo pozabil, kar je sprva sploh nameraval povedati. ®e veè tednov se je pripravljal na ta trenutek in nikdar mu ni pri¹lo na misel, da bo za to potreboval ¹e kaj drugega kot pogum. Pisanje samo bo lahko. Vse, kar je moral storiti, je bilo prenesti na papir nenehni, neutrudni monolog, ki se je ¾e dobesedno leta in leta odvijal v njegovi glavi. Ta trenutek pa je celo monolog usahnil. ©e veè, krèni tvor ga je zaèel neznosno srbeti. Ni se ga upal popraskati, kajti kadar je to storil, se mu je vedno vnel. Sekunde so tiktakale mimo. Zavedal se ni nièesar razen praznine papirja pred seboj, srbenja nad gle¾njem, buèanja glasbe in rahle okajenosti, ki jo je povzroèil gin.

Nenadoma pa je zaèel panièno pisati, zavedajoè se le na pol, kaj pi¹e. Z majhno, a otro¹ko pisavo je èeèkal gor in dol po papirju, izpu¹èajoè najprej velike zaèetnice, nato pa tudi loèila:

> **4. april 1984**. Vèeraj v kinu. Sami vojni filmi. En zelo dober o ladji, polni beguncev, bombardiranih nekje v **Sredozemlju**. Publiko zelo zabavali prizori z velikim ogromnim debelim mo¹kim ki je posku¹al splavati proè s helikopterjem za sabo. Najprej si ga videl, kako se prekopicuje v vodi kot delfin, nato si ga videl na muhi pu¹ke na helikopterju, nato pa je bil poln lukenj in voda okrog njega se je pordeèila in potopil se je tako hitro kot bi skozi luknje vanj vdrla voda. publika je rjovela od smeha ko se je potopil, potem si videl re¹ilni èoln poln otrok in helikopter, ki visi nad njimi. neka ¾enska srednjih let mogoèe ¾idinja je sedelo na kljunu z majhnim fantkom pribli¾no tri leta starim v naroèju. fantek je krièal od groze in skrival glavo med njene prsi kot bi se hotel zariti naravnost vanjo in ¾enska je ovijala roke okrog njega in ga tola¾ilo èeprav je bila sama èisto zelena od strahu. ves èas ga je pokrivala kot je bilo le mogoèe kot bi mislila da ga njene roke lahko zavarujejo pred kroglami. potem je helikopter vrgel nanje 20 kilsko bombo strahoten blisk in èoln se je spremenil v trske. potem je bil èudovit prizor z otro¹ko roko ki leti gor gor gor naravnost v zrak helikopter s kamero na kljunu ji je moral slediti gor in bilo je veliko ploskanja s partijskih sede¾ev a neka ¾enska na sede¾ih za rajo je zagnala vik in krik in tulila da tega ne bi smeli kazat ne pred otroki ne to ni prav ne pred otroki to ni dokler je ni policija vrgla ven vrgla ven ne verjamem da se ji je kaj zgodilo nikogar niè ne briga kaj reèe raja tipièna reakcija raje oni nikdar --

Winston je nehal pisati, deloma zato, ker ga je zagrabil krè. Ni vedel, kaj ga je pripravilo do tega, da je izbruhal to poplavo nesmisla. Nenavadno pa je bilo to, da se mu je medtem v glavi izèistil popolnoma drugaèen spomin in to do take mere, da se je skoraj èutil sposobnega, da ga zapi¹e. Zaradi tega drugega dogodka, je zdaj spoznal, se je danes nenadoma odloèil oditi domov in zaèeti dnevnik.

Zgodilo se je tega jutra na Ministrstvu, èe o neki tako nedoloèeni stvari lahko reèe¹, da se je zgodila.

Bilo je blizu enajste in na Oddelku za dokumentacijo, kjer je delal **Winston**, so vlaèili stole iz predelkov in jih name¹èali na sredo dvorane pred veliki telekran v pripravah na Dvominutno sovra¹tvo. **Winston** je ravno sedal na svoj prostor v eni od srednjih vrst, ko sta v sobo neprièakovano stopila dva èloveka, mo¹ki in ¾enska, ki ju je na videz poznal, a ni nikdar govoril z njima. Tisto dekle je ¾e veèkrat sreèal na hodnikih. Ni vedel, kako ji je ime, vedel pa je, da dela na Oddelku za knji¾evnost. Verjetno je opravljala kak¹no mehanièno delo na katerem od strojev za pisanje romanov, kajti veèkrat jo je videl z oljnatimi rokami in izvijaèem. Videti je bila drzna, bilo ji je pribli¾no sedemindvajset let, imela je goste temne lase, pegast obraz in njeni gibi so bili hitri in ¹portni. Ozek ¹krlaten pas, emblem Mladinske protispolne zveze, je bil veèkrat ovit okoli pasu njenega kombinezona, ravno dovolj tesno, da je poudarjal oblino njenih bokov. **Winstonu** je bila ¾e na prvi pogled zoprna. Vedel je, zakaj. Bilo je zaradi vzdu¹ja hokejskih igri¹è, mrzlih kopeli, skupinskih izletov in splo¹ne èistosti mi¹ljenja, ki se je zdelo, da ga nosi s seboj. Èrtil je skoraj vse ¾enske, posebno pa mlade in lepe. Vedno so bile ¾enske tiste, in predvsem mlade ¾enske, ki so bile najbolj pobo¾ne privr¾enke Partije, razna¹alke parol, amaterske vohunke in razkrivalke nepravovernosti. To dekle pa mu je ¹e posebej zbujalo vtis, da je nevarnej¹e od veèine. Nekoè, ko sta se sreèala na hodniku, ga je postrani na hitro o¹inila s pogledom, ki se je zdelo, da prodira naravnost v njegovo notranjost in ki ga je za hip napolnil s èrno grozo. Na misel mu je pri¹lo celo to, da je mogoèe agentka Miselne policije. To pa je bilo zares precej neverjetno. Vendar ga je spet in spet ob¹el obèutek posebne nelagodnosti, ki je bil pome¹an tako s strahom kot s sovra¾nostjo, kadarkoli je bila kje v njegovi bli¾ini.

Drugi je bil mo¹ki z imenom **O’Brien**, èlan O¾je partije, ki je imel tako va¾en in oddaljen polo¾aj, da si je **Winston** le nejasno predstavljal, kaj pomeni. Med ljudmi po stolih je za hip zavladal molk, ko so opazili, da se pribli¾uje èrni kombinezon èlana O¾je partije. **O’Brien** je bil velik, moèan mo¹ki s krepkim vratom in z robatim, ¹egavim, brutalnim obrazom. Kljub grozljivi zunanjosti pa je bil v njegovem vedenju nekak¹en èar. Imel je navado, da si je popravljal oèala na nosu, kar te je zmeraj nenavadno razoro¾ilo, in na neki nedoloèljiv naèin uèinkovalo nenavadno civilizirano. To je bil gib, ki je morda -- èe je kdo ¹e mislil v takih izrazih -- spominjal na plemièa iz osemnajstega stoletja, ko ponuja svojo dozo z njuhancem. **Winston** je videl **O’Briena** morda desetkrat v prav toliko letih. Èutil je, da ga globoko privlaèi, pa ne samo zato, ker ga je zapeljevalo nasprotje med O’Brienovim me¹èanskim vedenjem in zunanjostjo poklicnega boksarja. Mnogo bolj zaradi skritega prepprièanja -- ali pa morda niti ne prepprièanja, samo upanja -- da O’Brienova politièna pravovernost ni popolna. Nekaj na njegovem obrazu je to neustavljivo nakazovalo. In spet, morda sploh ni bila nepravovernost tisto, kar je bilo zarisano na njegovem obrazu, ampak je bila to preprosto inteligenca. Kakorkoli ¾e, zbujal je videz èloveka, s katerim bi se dalo govoriti, èe bi nekako prelisièil telekran in ga dobil na samem. **Winston** si ni nikdar niti najmanj prizadeval, da bi to storil. Ta trenutek je **O’Brien** pogledal na svojo roèno uro, videl, da je ¾e skoraj enajst, in se oèitno odloèil ostati na Oddelku za dokumentacijo, dokler ne mine Dvominutno sovra¹tvo. Sedel je na stol v isti vrsti kot **Winston**, dva sede¾a dalje. Majhna rdeèelasa ¾enska, ki je delala v predelku poleg Winstonovega, je bila med njima. Temnolaso dekle je sedelo takoj zadaj.

Naslednji trenutek je planilo z velikega telekrana na koncu sobe ostudno, ¹kripajoèe cviljenje, kot bi prihajalo od velikanskega stroja, ki teèe brez olja. Bilje to hrup, ob katerem so zaskominali zobje in se naje¾ili lasje na tilniku. Sovra¹tvo se je prièelo.

Kot ponavadi se je na ekranu zasvetil obraz **Emmanuela Goldsteina**, sovra¾nika ljudstva. Med publiko je tu in tam zavr¹alo. Mala rdeèelaska je zacvilila od me¹anice strahu in gnusa. **Goldstein** je bil odpadnik in dezerter, ki je bil nekoè, dolgo je tega (kako dolgo, se ni nihèe toèno spominjal), ena od vodilnih osebnosti Partije, skoraj na ravni z Velikim bratom samim, potem se je udele¾il kontrarevolucionarne dejavnosti in bil obsojen na smrt, pa je skrivnostno pobegnil in izginil. Program Dvominutnega sovra¹tva je bil z vsakim dnem drugaèen, toda v vsakem je bil **Goldstein** osrednja figura.

Bil je poglavitni izdajalec in prvi skrunilec partijske èistosti. Vsi kasnej¹i zloèini proti Partiji, vsa izdajstva, sabota¾e, krivoverstva in odkloni so izvirali neposredno iz njegovega nauka. Nekje je ¹e vedno ¾ivel in koval svoje zarote; morda kje onstran morja, pod varstvom svojih tujih plaènikov; morda celo -- tako se je vèasih ¹epetalo -- v kak¹nem skrivali¹èu v sami **Oceaniji**.

Winstonu se je skrèila prepona. Nikdar ni mogel gledati Goldsteinovega obraza brez muène me¹anice èustev. Bil je to suh ¾idovski obraz s puhasto, mogoèno grivo belih las in majhno kozjo bradico -- pameten obraz, pa vendar nekako prirojeno zanièljiv, z nekak¹no senilno neumnostjo v dolgem, ozkem nosu, na koncu katerega so tièali naoèniki. Spominjal je na obraz ovce in tudi v glasu je bilo nekaj ovèjega. **Goldstein** je bruhal svoj obièajni strupeni napad na doktrine Partije -- napad, ki je bil tako pretiran in perverzen, da ga je lahko spregledal tudi otrok, pa vendar dovolj verodostojen, da te je napolnil z zastra¹ujoèim obèutkom, da druge, manj razumne od tebe, lahko zavede. ®alil je Velikega brata, napadal diktaturo Partije, zahteval takoj¹njo sklenitev miru z **Evrazijo**, zagovarjal svobodo govora, svobodo tiska, svobodo zbiranja, svobodo misli, histerièno je krièal, da je bila revolucija izdana -- in vse to s hitro, mnogozlo¾no govorico, ki je bila neke vrste parodija na obièajni slog partijskih govornikov in je vsebovala celo besede iz **Novoreka**; v resnici je bilo besed iz **Novoreka** veè, kot bi jih kak¹en èlan Partije obièajno rabil v vsakdanjem ¾ivljenju. Medtem pa so, da bi ne bilo nobenega dvoma, o èem **Goldstein** govorièi, za njegovo glavo korakale neskonène vrste evrazijske vojske -- vrsta za vrsto trdnih mo¾ z brezizraznimi aziatskimi obrazi, ki so prihajali do povr¹ine ekrana in izginjali, pa so jih nadome¹èali novi, natanko taki. Suho, ritmièno topotanje voja¹kih ¹kornjev je ustvarjalo ozadje beketajoèemu Goldsteinovemu glasu.

Sovra¹tvo ¹e ni trajalo trideset sekund, ko so polovici ljudi v sobi zaèeli uhajati nekontrolirani vzkliki besa. Samozadovoljni ovèji obraz na platnu in grozo zbujajoèa moè evrazijske vojske za njim je bilo veè, kot je bilo mogoèe prenesti. Poleg tega pa je pogled ali celo ¾e sama misel na **Goldsteina** avtomatièno povzroèila strah in gnev. Bil je bolj stalen predmet sovra¹tva kot ali **Evrazija** ali **Eastazija**, kajti kadar je bila **Oceanija** v vojni z eno od teh dveh sil, je bila obièajno z drugo v miru. Èeprav so **Goldsteina** vsi sovra¾ili in prezirali, èeprav so vsak dan in tisoèkrat na dan na tribunah, telekranu, po knjigah in èasopisih njegove nauke zavraèali, pobijali, sme¹ili in razkazovali vsesplo¹nemu strmenju kot pomilovanja vreden nesmisel, kar so bili res -- pa se je za èudo kljub vsemu temu zdelo, da se njegov vpliv nikdar ne zmanj¹a. Vedno so se ¹e na¹li novi bedaki, ki so èakali, da jih zapelje. Ni minil dan, ko bi Miselna policija ne razkrinkala vohunov in saboterjev, ki so delali po njegovih navodilih. Bil je poveljnik mogoène, temaène vojske, podtalne mre¾e zarotnikov, ki so se zaobljubili, da bodo napravili dr¾avni prevrat. Menda se je imenovala Bratov¹èina. ©epetalo se je tudi o stra¹ni knjigi, zbirki vseh krivoverstev, katere avtor je bil **Goldstein** in ki je tajno kro¾ila naokrog. Knjiga ni imela naslova. Ljudje so jo imenovali, èe sploh, samo knjiga. Toda take stvari so bile znane le po nejasnih govoricah. Niti Bratov¹èina niti knjiga nista bili stvari, ki bi ju navadni èlan Partije omenjal, èe se je temu lahko izognil.

V drugi minuti je Sovra¹tvo naraslo do blaznosti. Ljudje so poskakovali na svojih mestih in krièali, kolikor so mogli glasno, v prizadevanju, da bi preglasili v blaznost tirajoèi, beketavi glas, ki je prihajal s telekrana. Mala rdeèelaska je ¹krlatno pordela, usta so se ji zapirala in odpirala kot ribi na suhem. Celo O'Brienov mrki obraz je zardel. Sedel je zelo pokonci na svojem sede¾u, njegove mogoène prsi so se napenjale in trzale, kakor bi se upirale naskoku valov. Temnolaso dekle za **Winstonom** je zaèelo krièati *Svinja! Svinja! Svinja!* in nenadoma je pograbila te¾ak slovar **Novoreka** ter ga zaluèala v ekran. Zadel je Goldsteinov nos in se odbil, glas pa se je neizprosno nadaljeval. V preblisku se je **Winston** zavedel, da krièi z drugimi in s peto brca ob preèko stola. Najbolj stra¹no pri Dvominutnem sovra¹tvu ni bilo to, da si se ga moral udele¾iti, temveè to, da je bilo nemogoèe izogniti se sodelovanju. Po tridesetih sekundah je bilo kakr¹nokoli pretvarjanje zmeraj nepotrebno. Ostudna ekstaza strahu in ma¹èevalnosti, ¾elja po ubijanju, muèenju, meèkanju obrazov s kova¹kim kladivom, se je zdelo, da plava nad vso skupino ljudi kakor elektrièni tok in spreminja vsakogar, tudi proti njegovi volji, v spaèenega, vre¹èeèega blazne¾a. In vendar je bil bes, ki si ga obèutil, abstraktno, neusmerjeno èustvo, ki je lahko preskoèilo z enega predmeta na drugega kakor plamen na svetilki. In tako v nekem trenutku Winstonovo sovra¹tvo sploh ni bilo naperjeno proti Goldsteinu, ampak ravno narobe, proti Partiji, proti Velikemu bratu in Miselni policiji; in v takih trenutkih se je njegovo srce odprlo za osamljenega, zasmehovanega krivoverca na ekranu, edinega varuha resnice in razumnosti v svetu la¾i. Vendar pa je bil ¾e naslednji hip na strani drugih ljudi okoli sebe in vse, kar je bilo povedanega o Goldsteinu, se mu je zdelo resnièno. V takih trenutkih se je njegov skriti odpor do Velikega brata spremenil v obo¾evanje in zdelo se mu je, da se Veliki brat vzdiguje, nepremagljivi, neustra¹eni varuh, kakor skala pred azijskimi hordami; **Goldstein** pa se mu je kljub svoji osamljenosti, nemoèi in dvomu, ki je le¾al nad njegovo eksistenco, zdel kot hudobni èarovnik, ki je zmo¾en ¾e s samo silo svojega glasu zdrobiti zgradbo civilizacije.

V nekaterih trenutkih je bilo mogoèe sovra¹tvo celo zavestno preusmeriti v to ali ono smer. Nenadoma, z nekak¹nim divjim naporom, s kakr¹nim ponoèi odtrga¹ glavo z blazine, ko te tlaèi mora, je **Winstonu** uspelo, da je prenesel svoje sovra¹tvo na temnolaso dekle za seboj. ®ivi, èarobni prividi so mu preblisnili mo¾gane. Do smrti bi jo prebièal z gumijevko. Golo bi jo privezal na kol in jo prestrelil z gozdom pu¹èic kakor svetega **Bo¹tjana**. Posilil bi jo in ji v trenutku orgazma prerezal grlo. ©e veè, zdaj je bolje kot prej vedel, zakaj jo sovra¾i. Sovra¾i jo, ker je mlada in lepa in brezspolna, ker bi ¹el rad v posteljo z njo, pa tega ne bo nikdar storil, ker je okoli njenega ljubkega, gibkega pasu, ki se je zdel, da kar prosi, da ga objame¹, samo strahotni ¹krlatni pas, napadalni simbol devi¹tva.

Sovra¹tvo je doseglo vrhunec. Goldsteinov glas je postal pravo ovèje beketanje in obraz se je za hip spremenil v ovèjega. Potem se je ovèji obraz pome¹al s postavo evrazijskega vojaka, ki je bil videti, kot da se pribli¾uje, orja¹ki in grozljiv, njegova brzostrelka je drdrala in zdelo se je, da bo skoèil s povr¹ja ekrana, tako, da so se nekateri ljudje v prvi vrsti skrèili na svojih sede¾ih. ©e isti hip pa se je, in to je vsakomur izvilo globok vzdih olaj¹anja, sovra¾na postava pome¹ala z obrazom Velikega brata, èrnolasim, s èrnimi brki, polnim moèi in skrivnostnega miru ter tako velikanskim, da je skoraj zakril ekran. Nihèe ni sli¹al, kaj Veliki brat govori. Bilo je le nekaj spodbudnih besed, tiste vrste besed, ki jih izreèe¹ v bojnem hrumu, ki jih ni moè posamiè razlikovati, ki pa vlivajo zaupanje ¾e samo s tem, da so izreèene. Nato je obraz Velikega brata zbledel in namesto njega so se prikazale tri partijske parole, izpisane z velikimi èrkami: *VOJNA JE MIR SVOBODA JE SU®ENJSTVO NEVEDNOST JE MOÈ* Toda videti je bilo, kot da obraz Velikega brata ¹e nekaj sekund vztraja na ekranu, kakor da je vtis, ki ga je naredil na oèi vsakogar, preveè ¾iv, da bi ga bilo moèi takoj izbrisati. Mala rdeèelaska se je vrgla naprej èez naslanjalo stola pred seboj. Z drhteèim ¹epetom, ki je zvenel kot *Odre¹enik moj!* je stegnila roke proti ekranu. Potem je zakopala obraz v roke. Oèitno je molila.

V tem trenutku je celotna skupina ljudi izbruhnila v globoko, poèasno, ritmièno skandiranje *V-B!... V-B!... V-B!...* , znova in znova, zelo poèasi, z dolgim premorom med V in B -- te¾ak, mrmrajoè, na neki èuden naèin divja¹ki ¹um, v ozadju katerega se je zdelo, da je moè sli¹ati topotanje bosih nog in udarjanje tamtama. Trajalo je morda trideset sekund. To je bil pripev, ki ga je bilo pogosto sli¹ati v trenutkih vsepremagujoèega èustva. Deloma je bil nekak¹na himna modrosti in velièini Velikega brata, toda ¹e bolj je bilo to dejanje samohipnoze, osvobajajoèe utapljanje zavesti s sredstvi ritmiènega hrupa. **Winstonu** se je zdelo, da mu zmrzuje drobovje. Med Dvominutnim sovra¹tvom si ni mogel kaj, da ne bi sodeloval v vsesplo¹nem deliriju, a to neèlove¹ko skandiranje *V-B!... V-B!* ga je vedno napolnilo z grozo. Seveda je skandiral z drugimi; nemogoèe je bilo delati drugaèe. Prikrivati èustva, nadzorovati obraz, poèeti, kar so poèeli drugi, je bila instinktivna reakcija. Toda nekaj sekund bi ga bil izraz njegovih oèi lahko kratko in malo izdal. In ravno v tem trenutku se je zgodila tista pomembna stvar -- èe se je sploh zgodila.

Za hip je ujel O'Brienov pogled. **O'Brien** je bil vstal. Snel si je bil oèala in si jih je ravnokar znova natikal na nos s tisto svojo znaèilno kretnjo. Toda za drobec sekunde so se njune oèi sreèale in v tistem hipu, ko se je to zgodilo, je **Winston** vedel -- da, vedel je -- da misli **O'Brien** prav tako kot on. Nezmotljivo sporoèilo je bilo oddano. Bilo je, kot bi se njuna duhova odprla in bi misli plavale od enega do drugega skozi oèi. *S teboj sem* , se je zdelo, da mu pravi **O'Brien**. *Natanko vem, kaj èuti¹. Vse vem o tvojem preziru, o tvojem sovra¹tvu in gnusu. A ne skrbi, jaz sem na tvoji strani.* In nato je preblisk razuma ugasnil in O'Brienov obraz je bil prav tako nedoumljiv kakor obrazi vseh drugih.

To je bilo vse in ¾e ni bil veè gotov, ali se je sploh zgodilo. Taki pripetljaji so ostali brez nadaljevanja. Dosegli so samo to, da so mu ohranjali njegovo preprièanje ali upanje, da so ostali okrog njega sovra¾niki Partije. Morda so govorice o veliki podtalni zaroti resniène -- morda Bratov¹èina zares obstaja. Kljub neskonèni vrsti aretacij, zasli¹evanj in usmrtitev ni bilo mogoèe zatrdno vedeti, ali ni Bratov¹èina le mit. Vèasih je verjel vanjo, vèasih ne. Dokaza ni bilo, le povr¹ni namigi, ki so lahko pomenili nekaj ali pa niè: odlomki sluèajno ujetih pogovorov, drobne èaèke po stenah strani¹è -- vèasih celo, kadar sta se sreèala dva tujca -- majhen migljaj rok, ki je bil videti, da bi lahko bilo razpoznavno znamenje. Vse to pa je bilo le ugibanje; zelo verjetno si je vse le domi¹ljal. Vrnil se je v svoj predelek, ne da bi se ozrl na **O'Briena**. Misel, da bi nadaljeval njun trenutni stik, mu je komaj ¹inila v glavo. Bilo bi nedopovedljivo nevarno, tudi ko bi bil vedel, kako naj to izpelje. Za trenutek, dva sta izmenjala sumljiv pogled in to je bil konec zgodbe. Toda tudi to je bil dogodek, ki si ga je bilo vredno zapomniti v zaklenjeni osamljenosti, v kateri je bilo treba ¾iveti.

Winston se je prebudil in se vzravnal. Rignil je. Gin se mu je dvigal iz ¾elodca.

Osredotoèil je pogled na papir. Odkril je, da je medtem, ko je sedel in nemoèno razglabljal, skoraj avtomatièno tudi pisal. In pisava ni bila veè krèevita in okorna kot prej. Njegovo pero je nasladno drselo po gladkem papirju in z velikimi, lepimi èrkami tiskalo -- *DOL Z VELIKIM BRATOM DOL Z VELIKIM BRATOM DOL Z VELIKIM BRATOM DOL Z VELIKIM BRATOM DOL Z VELIKIM BRATOM DOL Z VELIKIM BRATOM* znova in znova, dokler ni napolnilo pol strani.

Ni si mogel kaj, da ne bi bil zaèutil zbodljaja preplaha. To je bilo nesmiselno, kajti napisati teh nekaj besed ni bilo nevarnej¹e kakor ¾e samo to, da je zaèel pisati dnevnik; za trenutek ga je imelo, da bi iztrgal pokvarjeni list in svoj podvig v celoti opustil.

Vendar pa tega ni storil, saj je vedel, da bi bilo brez pomena. Popolnoma vseeno je bilo, ali je napisal *DOL Z VELIKIM BRATOM* , ali pa se je tega vzdr¾al. Miselna policija bi ga prav tako dobila. Zagre¹il je -- in bi zagre¹il tudi, èe bi ne bil polo¾il peresa na papir -- poglavitni zloèin, ki je zajemal v sebi vse druge. Imenovali so ga miselni zloèin. Miselni zloèin ni bil stvar, ki bi se je bilo dalo za zmeraj prikriti. Uspe¹no si se lahko skril za kratek èas, morda celo za leto dni, toda prej ali slej so te dobili.

Vedno se je zgodilo ponoèi, vse aretacije brez izjeme so se dogajale ponoèi. Nenaden sunek v spanju, surova roka, ki stresa za rame, luèi, ki svetijo v oèi, obroè trdih obrazov okrog postelje. V veliki veèini primerov ni bilo ne procesov ne poroèil o aretaciji. Ljudje so preprosto izginili, vedno ponoèi. Aretiranèevo ime so odstranili s seznamov, vsak ostanek njegove dejavnosti so izbrisali, njegov nekdanji obstoj so zanikali in nato pozabili. Bil je ukinjen, iznièen: izhlapel , je bil obièajni izraz. Za trenutek ga je pograbila nekak¹na histerija. Zaèel je pisati s hitrimi, neèitljivimi èaèkami:

> ustrelili me bojo briga me ustrelili me bojo v tilnik briga me dol z velikim bratom vedno te ustrelijo v tilnik briga me dol z velikim bratom --

Nekoliko osramoèen se je naslonil nazaj in odlo¾il pero. Naslednji hip je vzdrgetal. Potrkalo je na vrata.

®e! Sedel je tiho kot mi¹, v jalovem upanju, da bo, kdorkoli je ¾e, od¹el po enkratnem poskusu. A ne, trkanje se je ponovilo. Najslab¹e od vsega bi se bilo pritajiti. Srce mu je udarjalo kakor boben, a njegov obraz je bil zaradi dolge vaje verjetno brezizrazen. Vstal je in te¾ko od¹el proti vratom.
